

Blagoslovi, protislovja prohibicije

Primate tudi male grobnice. —
Pustite male grobnice in se-
zite po velikih. — Sodnikov
mi dajte, pa bode prijeli val.
— Take so izjave.

Washington, D. C. — Volstead-
dov zakon se ni izkazal za ne-
praktičnega, ampak povzroča
tudi številno sporov glede izva-
janja. Danes ni nobena tajnost,
da ljudstvo ni proti osemnajste-
mu amandamentu, je pa proti
Volsteadovemu zakonu. In to
mnenje postaja vedno bolj glas-
no. Celo dnevniki, ki so bili za
Volsteadovo postavbo, nastopajo
danes proti nji. V začetku je bi-
lo tudi veliko znanstvenikov
zani, a ko so ti znanstveniki vi-
deli, kaj se je rodilo iz tega za-
kona, je veliko znanstvenikov
povedalo odprto, da so proti Vol-
steadovi postavi, in navedlo
vzroke, zakaj se naj prekliče.

Medtem ko ljudstvo izraža
svoje mnenje proti Volsteadovi
postavi, se pa vrše besedne bit-
ke med javnimi uradniki in za-
govorniki prohibicije, kako se
naj izvaja Volsteadova postavba.
Tako se je n. pr. predsednik
Coolidge izrazil, da se naj pri-
mejo vsi kršilci prohibicijon-
skega zakona ne glede nato, če
so veliki ali majhni. Dalje pre-
sednik meni, da se sedaj proti
kršilec Volsteadove postavbe
tako postopa kot to dovoljuje
zvezna justična mašina.

Zvezni državni tajnik Buck-
ner v New Yorku se je izrazil,
da je treba manjše grobnice
prezreti, ako je treba, ampak
stručni je treba vse moči, da se
primoje veliki kršilci Volstead-
ove postavbe. Ta izjava je pa silno
ujela pripadnike Protislov-
ske lige. Njen advokat Wayne
B. Wheeler je javno kritiziral
Bucknerja, ker se je izrazil, da
se ne bo dosti zanimal za one, ki
nosijo stekleničko opojne pija-
če v hladnem žepu, ampak bo lo-
vil velike grobnice. Prohibicijon-
istični fanatiki so iz te izjave
naredili toliko vode, da je prišla
ta malenkost tudi na predsedni-
kova ušesa, kar je povzročilo, da
je predsednik zgorajšnjo izjavo
glede postopanja napram kršil-
cem Volsteadove postavbe.

Zvezni pravdnik seveda ni
molčal. Odgovoril je, da mu naj
dajo dosti sodnikov, pa bo vse
kršilce Volsteadove postavbe ti-
ral pred sodišče.

Take razprave bodo vodile do
tega, da bo nastavljenih še več
javnih uradnikov za izvajanje
prohibicije. S časoma bo Vol-
steadov zakon ustvaril tako ve-
liko davčno butaro, da bo ljud-
stvo od vseh strani zahtevalo
preklitje te postavbe, ki je povzo-
čila po štathističnih izkazih, da
se število pijancev in hudodel-
cev množi, javna morala pa
peša.

PREISKAVALI BODO TUDI AVTE.

To je najnovejši odlok.

Washington, D. C. — Prohibi-
cijonistični ravatelj James E. Jo-
nes je izdal odredbo, da imajo
prohibicijonistični detektivi pravi-
co ustaviti in preiskati avto, ako
sumijo, da je v njem opojna pi-
jača. To lahko store, četudi ni-
majo zapornega povelja. Ako se
v avtu najde opojna pijača, te-
daj se aretirajo osebe, ki so v
njem, avto in opojna pijača se
pa zaplenita.

POŠTA OKRADENA ZA ZNAMKE.

Superior, Wis. — Roparji so
ponoči udri v pošto po polje in
so telefonirali poštenu super-
intendentu, da naj nemudoma
pride v urad. Ko je prišel, so ga
prisilili odpreti blagajno. Odne-
li so za \$75,000 v znamkah in
\$125 v gotovini.

Progled dnevnih dogodkov

AMERIKA.

Vedno nova protislovja priha-
jajo radi prohibicije.
Živila se največ draže radi
ljudske brezbriznosti.
V Chicagu se razvija nova voj-
na med tihotapci.
Vdova obsojena na električni
stol radil umora svojega moža.
Stavbinski delavci ne bodo u-
maknili svojih zahtev.
Foster in Ruthenberg sta šla
v Moskvo poravnat spor v stran-
ki.
Štiri jugoslovanska pevka
društva pojejo v četrtak na ra-
dio-postaji WHT v Chicagu.

PO SVETU.

Mnenje delegacije sovjetske
transportne komisije o ameri-
ških pristaniščih.
Anglija in Francija kujeta na-
črte za ukrotenje Azije.
Revolucionarne sile se orga-
nizirajo v Egiptu.
Višja in nižja duhovščina s pa-
pežem vred se trudi s tiranskimi
fašisti.

Jugoslovanski pevci na radio-postaji

Štirje čikaški zbori bodo na Za-
hvalni dan zvečer peli na po-
staji WHT. — Koncerta "Sa-
ve" in "Lire".

Na željo ameriškega Rdečega
križa in po posredovanju jugo-
slovanskega konzula v Chicagu
nastopijo slovenski, hrvaški in
srbski pevci na oddajni radio-
postaji "WHT", nahajajoči se
na poslopju Tribune, v četrtak
dne 26. novembra, to je na Za-
hvalni dan, točno ob osmih zve-
čer.

Pevski zbori, ki nastopijo, so
slovenski pevski zbor "Lire", hr-
vatsko pevsko društvo "Zora" in
srbski pevski zbor "Brank Radi-
čević". Zapeli bodo znano pe-
sem "Slovenac, Srb i Hrvat".

Rojaki v Chicagu in drugod,
ki imajo doma "radio set", lah-
ko čujejo petje. Ne pozabite na
uro. Točno ob osmih zvečer, cen-
tralni čas.

Pevska zbor "Sava" in "Li-
ra" sta imela svoja jesenska
koncerta, prvi predzadnji, drugi
pa zadnji nedeljo popoldne v
auditoriju S. N. P. J. Sodelovala
sta tudi pevka zbor "Triglav"
in "Slovan" iz So. Chicaga in
Pullmana. Oba koncerta sta bi-
la, kar se tiče petja in godbenih
točk, zelo dobra, toda udeležba
ni bila bogve kako velika.

Foster odstavljen od predsedništva

Tretja internacionala je posta-
vila drugega voditelja. Foster
in Ruthenberg sta v Rusiji.

New York. — "The New
York World" poroča z dne 22. t.
m., da je izvrševalni odbor tre-
tje internacionala v Moskvi od-
stavil W. Z. Fosterja kot pre-
sednika delavske (komunistič-
ne) stranke v Združenih drža-
vah. Novi predsednik je neki P.
Green.

Foster in Charles E. Ruthen-
berg, tajnik komunistične stran-
ke, sta zdaj v Rusiji, kjer sta
njuno sporno zadevo predložila
Zinovjevju, predsedniku eksek-
utive tretje internacionala. Fo-
sterjeva skupina je bila obtože-
na kot "prekomerno mehanična
in preveč frakcijska".

Scott Nearing v Moskvi.

Moskva, 23. nov. — Scott
Nearing, bivši ameriški vseučil-
niški profesor, je te dni govoril
veliki množici poslušalcev v Mo-
skvi o ameriških višjih solah.
Rekel je, da ameriške univerze
ne bi trgovska podjetja, ki so pod
vodstvom ljudi, ki nimajo pojma
o izobrazbi, vedi in umetnosti.
Nearing poseti še druga mesta v
Rusiji, nakar se vrne v Ameriko.

Stavbinski delavci se ne brigajo

SVOJIH ZAHTEV NE BODO
UMAKNILI.

Prva zahteva bo skrajšanje de-
lavnika.

Chicago, Ill. — Svet čikaških
stavbinskih delavcev še odgovo-
riti ni maral na čenče in govo-
rance, ki so izražene v sprejetih
resolucijah na konferenci orga-
nizacije čikaških stavbinskih
podjetnikov (National Assn. of
Building Trades Employers).
Podjetniki so sprejeli resolucije,
v katerih so se izrekli proti po-
višanju mende in skrajšanju de-
lavnega časa na 40 ur v tednu,
sistemu vajencev in unijam
pravilom za varnost delavcev na
delu.

Mezde v Chicagu se zvišujejo,
akoravno podjetniki sprejemajo
resolucije. Nalednja lestvica
nam pokazuje, kako so se mezde
v Chicagu povišale:

Stroka	Mezda Sedaj L. 1925	L. 1918
Zidarji	\$1.50	\$1.50
Električarji	1.50	1.50
Pleskarji	1.50	1.50
Tesarji	1.50	1.50
Vodovodni monterji	1.50	1.50

Poizvedbe pa dokazujejo, da
se je stavbinski material po-
dražil v veliko večji meri, kot so
se povišale mezde.

Očividno je, da bodo stavbin-
ski delavci zahtevali zdaj naj-
prvo, da se delavni čas v tednu
omeji na štirideset ur. Zdaj stavi-
binski delavci delajo 44 ur v ted-
nu. Nobena unija stavbinskih
delavcev ni še omejila delavnega
časa na štirideset ur v tednu. De-
laven čas se bo omejil. O tem ni
dvoma. Delavci ne bodo odjenja-
li od te zahteve, dokler je ne
bodo izvojevali.

Ravnatoko ne bodo stavbinski
delavci popustili od sistema za-
vajence. Soli, ki jo vzdržujejo
podporniki odprte delavnice in v
kateri izuče ometanje in vodo-
vodne monterje v šestih tednih,
se smejejo celo podjetniki.

Tisti podjetniki, ki so kdaj
najeli delavce iz te šole, menijo,
da kaj takega ne store nikdar
več. Prve izkušnje so jih izšile.

Sullivan, predsednik sveta čikaških
stavbinskih delavcev, je menil,
da vsako leto citajo resolucije,
ki jih sprejmejo podjet-
niki na svojih konferencah, am-
pak take resolucije so brzo-
membne in ne zaslužijo niti od-
govora v listih.

Conroy, tajnik Sveta čikaških
stavbinskih delavcev, je komen-
tiral, da podjetniške organizaci-
je sprejemajo svojim članom
unije in neunijake podjetnike.
Stavbinski delavci so prišli do
prepričanja, da najbolj napre-
dujejo, ako popolnoma prezirajo
blebetanje v teh resolucijah.

LADIJA PROBI POMOCI.

Ime ladije ni znano.

New York, N. Y. — Na mor-
nariški brezlični postaji so pre-
jeli depešo, da se ladija nahaja
v nevarnosti. Vsi poskusi, da se
doženeta pozicija in ime ladije
so ponesrečili.

West Palm Beach, Fla. — U-
službenec Palm Beach Radio
kompanije poroča, da je ponoči
prejel klic "S. O. S.", ki je pri-
hajal od neznane ladije v sever-
nem Atlantiku.

Dohodninski davek v Turčiji.

Carigrad, 23. nov. — Pred-
sednik Mustafa Kemal je pri-
ročil veliki narodni skupščini v
Angori, naj takoj sprejme zak-
no dohodninskega davka v svrhu
izboljšanja financ turške repu-
blike.

Nova kriza na Irskem.

Dublin, 23. nov. — Med Svo-
bodno državo in Ulsterjem je
izbruhnil nov konflikt radi me-
je. Pri patriotični slavnosti v
nedeljo v Dublinu je nekdo vr-
gel bombo v ljudsko množico in
ranil 10 oseb.

Papež je Mussolinijev dober zaveznik

Italijanska nižja in višja duhov-
ščina se pridružuje fašistom
in fašistovskim demonstraci-
jam.

Rim, 23. nov. — Fašistovski
listi ponosno notirajo, da je fa-
šizem prerodil Italijo tudi v
verskem ozirju in prvič po raz-
kolu med papežem in vlado je
šel uspešno zbližavati Vati-
kan in Kvirinal. Direktne vesti
med kraljem in papežem seveda
še ni, toda vse kaže, da se bosta
kralj in papež sprizajnila in
sklenila mirovno pogodbo. To je
dosegel Mussolini.

V italijanski duhovščini je o-
pasiti veliko gibanje v prilog fa-
šizmu. Na stotine duhovnov, in
tudi več škofov ter kardinalov,
se je sadije čase udeležilo fašis-
tovskih demonstracij in pridru-
žilo fašistovski organizaciji.

London, 23. nov. — Kakor jav-
ljajo privatno iz Rima, vodilni
fašisti računajo z vso gotovostjo
z naglo smrtjo Mussolinija.
Mussolini sam je skoraj uver-
jen, da ga prejšnjaj ubije bom-
ba ali krogla. Valed tega je Mus-
solini še naredil načrt kaj mora
njegova vlada storiti v momen-
tu njegove smrti. General Bado-
glio, šef generalnega štaba ar-
made, je še določen kot Mussoli-
nijev naslednik. Badoglio takoj
nastopi kot vojaški diktator in
razglasi obsedno stanje s pre-
tjim sodom.

Sovjetska delegacija se je vrnila domov

Pristaniščna misija je pohvalila
ameriške luke in priporoča so-
vjetsko, naj jih posnemajo.

Moskva, 23. nov. — Delegacija
sovjetskega transportnega ko-
misarijata, ki je pod vodstvom
Leonida Serebrijakova posetila
konvencijo Ameriške pristaniš-
ne zveze v New Yorku, se je vr-
nila domov. Serebrijakov poro-
ča, da je bila delegacija prija-
no sprejeta in pogostena povsod
kamor je prišla. Obiskala je lu-
ke v Buffalu, Clevelandu, Chica-
go, Duluthu, Superiorju, New
Orleansu in v drugih mestih in
našla najmodernejšo ter najbolj-
še pristaniščne naprave na sve-
tu. Serebrijakov priporoča so-
vjetski vladi, naj prezre Evropo
in posnema Ameriko v gradnji
in izboljšanju pristanišč, kajti
ameriški inženirji so daleč pre-
kosili evropske.

Delavčeve dividende

Štirje delavci ubiti v Minneapo-
lisu.

Minneapolis, Minn. — Pet de-
lavcev je v nedeljo delalo na vi-
sejem odru v velikem novem
šitnem elevatorju, ki ga tukaj
grade. Med delom se je oder od-
trgal in vseh pet delavcev je
padlo iz višine 90 čevljev na
trda cementna tla. Štirje so ob-
ležali na mestu mrtvi, peti je pa
težko ranjen.

KOKOŠJA MIŠICA ŽIVA PO 12 LETIH.

New York, N. Y. — Dr. Ale-
xis Carell je pred dvanajstimi
leti vzela kokoši mišico pri srcu.
Ta mišica je še zdaj živa in hra-
nijo jo na Rockefellerjevem in-
stitutu za znanstveno raziskava-
nje. Ako bi jo vsaki dan ne ob-
rezali, bi zrastle v tako pošast,
ki bi pokrila ves New York.

Mišica tako hitro raste, da se
v teku 24 ur podvoji. Vzeli so ki-
no slike, ki kažejo, kako ta mi-
šica raste. Dokler mišico hrani-
jo in namakajo, ne more umreti.
Tako izjavljajo znanstveniki.

V TOLEDU LOVE DIVJAKA.

Toledo, O. — V tukajšnjem
mestu love divjaka, ki je v de-
setih dneh pobil na tla osem žen-
skih. Dve ženski sta umrli zara-
di počene lobanje.

Vojna med tihotapci v Chicagu

SEST TIHOTAPCEV UHITI
V 8 DNEH.

Noben ubijalec prijel.

Chicago, Ill. — Mesto je zopet
postalo torišče vojne med tiho-
tapci z opojnimi pijačami. V
osmih dneh je bilo ustrelenih
šest oseb. Šesta žrtev je padla
pri zaaljanju pred mrljiskim o-
glednikom.

Vršla se je obravnava glede
uboja Michael Vincija, ki je bil
savrato umorjen v petek sju-
traj. Zaaljan je bil kot priča
John Minatti, ki je tajil, da ni
nikdar v svojem življenju videl
Mike Vincija. Naenkrat se je pa
skosil množico preril brat umor-
jenega, Sam Vinci, in salučal je
Minattiju v obraz, da prav do-
bro posna njegovega brata Mi-
hata, s katerim sta skupaj pro-
dajala šganje. Minatti je trdno
tajil, da njegovega brata ne po-
zna.

Nepričakovano je pa počil
strel. Sam Vinci je ustrelil Mi-
nattija. Zadel ga je smrtono-
varno. Minatti je pol ure kame-
je umri. Ubijalec je na to ipo-
vedal, da mu je zavrela kri, ko
je alikal tako trdno tajiti pričo,
da ne pozna njegovega brata, ko
sta vendar skupaj prodajala
šganje in igrala kvarte. Nagra-
sil je, da je izgubil dva brata, ki
so ju ubili tihotapci in da je
zdaj njemu vseno, kaj se z
njim zgodi.

Druge žrtve te vojne so: Sa-
muel (Samoota) Amatun, u-
streljen dne 10. novembra, umri
dne 13. novembra. Edward Zine
ustreljen dne 17. novembra pred
njegovim domom. Michael Vinci
ustreljen dne 20. novembra. Ma-
rion Mascarelli smrtno ranjen
dne 20. novembra. Abraham
Goldstein ustreljen dne 20. no-
vembra, ko se je nahajal v le-
karni. Nobenega morilcev, ki so
savrato umorili teh pet žrtev,
se nimajo.

Mike Vinci je samrtnal, pre-
den je umri, "Primate Pepeta".
Policija je na to aretirala Jo-
seph Genara, lastnika restavra-
cije, kot morilca, ki seveda od-
ločno tajl, da je on storilec. Ko
se je vrnilo zaaljanje pred mrl-
jiskim oglednikom, je končalo z
rezultatoma, da je Vincijev brat
ustrelil Minattija, ker je po nje-
govem mnenju lagal, da žiti
morilca njegovega brata Minat-
ti, je bil navidezno prijatelj nje-
govega brata, v resnici je pa bil
Genarov zaveznik in podpornik.

Vdova obsojena na električni stol

Umorila je svojega moža.

Elizabethtown, N. Y. — Po-
rta sestojča večinoma iz far-
marjev, je spoznala mrs. Fannie
Soper krivo umora. Sednik
Whitmyer jo je nato obsodil na
smrt v električnem stolu. Ob-
ravnavna je trajala deset dni in
je vszudila veliko zanimanje v
gorovju Adirondacka. Soperjeva
je ustrelila svojega soproga, ko
je spal. Ves dopoldne je delal na
njivi, na kateri je imel zasajen
krompir. Ko je zadrmlal v ku-
hinji, je pa njegova žena oddala
najnvi strela.

Ako bo Soperjeva elektrodu-
cirana, tedaj bo to četrta ženska
eksekutirana v državi New
York.

Mrs. Roxilla Druse so obesili
v Herkimerju dne 23. februarja
1887, ker je umorila svojega
moža. Justificirana sta bili še
Martha Place v Sing Singu dne
20. marca 1899 in Mary Farmer
dne 29. marca 1909 v auburnski
ječi.

Agitirajte za "Prosveto"

Revolucionarna kriza v Egiptu

Zagiat paša organizira svoje si-
le proti Angležem. Parlament
se je upri vladi. Angleži poja-
čili oboroženo silo.

London, 23. nov. — Polotaj v
Egiptu je čez noč postal silno
resen. Najnovejša vest ne glasi,
da se pripravljajo nacionalistična
revolucija proti Angliji in Za-
giut paša, prejšnji premijer, je
vodja rebelnega gibanja. Vlada
je prepovedala vse shode in sbi-
ranja ljudskih množic na ulicah
v Kairu in Aleksandriji. Angli-
ska policija je bila pomnožena s
3000 možmi.

Egiptovski parlament, v ka-
terem imajo nacionalisti večino,
se noče pokoriti odredbi vlade,
ki ga je razpustila. Voditelji
sbornice so nasanili, da bo par-
lament sboroval kljub razpustu.
Prva seja je bila nasanjena za
sodno soboto. Vlada je ukazala
obkoliti sbornično poslopje s če-
tami, tako da ni mogla sila du-
ša notri. Medtem so se pa po-
slanci sešli v hotelu na drugem
koncu Kaira in bres motenja
sborovali ves dan. Zagiat paše
je bil izvoljen predsednikom
sbornice in nato je sbornica iz-
rekla nesaupnico vladi. Istotčasno
so bili izgredi na ulicah in poka-
li so strelj.

Načrti Anglije in Francije glede Azije

London in Paris sta se spora-
mela radi enotne fronte v Ma-
li Aziji proti Turkom in dru-
gim rebelnim mohamedan-
skim ljudstvom.

London, 23. nov. — Listi po-
ročajo, da se je iz privatne kon-
ference med zunanjim mini-
strom Chamberlainom in franco-
skim komisarjem v Siriji Jouve-
nelom rodil sporazum glede an-
gloško-francoške enotne fronte v
Mali Aziji in severni Afriki pro-
ti revolucionarnemu gibanju
mohamedanskih ljudstev.

Na temelju sporazuma bosta
Anglija in Francija nastopili so-
lidanro proti Turčiji glede spo-
ra radi Mosula in drugih kritič-
nih problemov, ki imajo biti re-
šeni v bližnji bodočnosti. Mod-
narodno sodišče v Haagu je raz-
sodilo, da je svet lige narodov
kompetenten rešiti mosulski
spor. Iz tega sledi, da bo Fran-
cija pomagala Angliji v zadevi
Mosula, Anglija pa Franciji v
zadevi Sirije.

Listi seveda ne omenjajo u-
radnega potrdila te vesti.

PIJANCEVANJE NARASČA.

New York, N. Y. — Zmernost-
na liga je priobčila statistične
podatke, ki pokazujejo, da pi-
jancevanje narašča. Ta liga ni
za prohibicijo, ampak je le za o-
mejitev prodaje opojnih pijač
in da se ljudstvo s podukom na-
peljava k zmernosti.

Statistika pokazuje, da je bilo
leta 1914 v 530 mestih, ki imajo
več ko 5,000 prebivalcev aretiranih
508,737 oseb zaradi pijanosti.
To število se je znižalo do
leta 1920 na 226,070 oseb, nakar
je naraslo na 498,752 oseb v le-
tu 1924.

Evanston, Ill. — dom Ženske
kristanske temperenčne unije,
zagrisene prohibicijonistiške orga-
nizacije. V tem mestu je bilo a-
retiranih zaradi pijanosti 33 o-
seb v predvojem letu 1916. V
letu 1924 je pa število zaradi pi-
janosti aretiranih oseb naraslo
na 233.

Komet brez repa odkrit.

Lake Geneva, Wis. — Profe-
sor Edwin B. Frost na observa-
toriju Yerkes naznanja, da je
21. novembra zvečer opazil in
fotografiral nov komet, ki nima
repa. Komet je blizu zemlje in se
pomije nenavadno hitro. Valed
velike bržine najbrj ni mogoče
videti kometovega repa.

PROSVETA
GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.
Naročnina: Zedinjena država (izven Chicago) \$3.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 za tri mesece; Chicago \$4.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 za tri mesece, in za inozemstvo \$5.00.
Naslov za vse, kar ima slika s tem: **"PROSVETA"**
2857-59 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.
"THE ENLIGHTENMENT"
Organ of the Slovene National Benefit Society.
Owned by the Slovene National Benefit Society.
Advertising rates on agreement.
Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$5.00 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$8.00 per year.
"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"
Datum v oklepaju n. pr. (Okt. 31.25) poleg vašega imena na naslovni pomeni, da vam je s tem dnem potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

ITALIJA IMA PARLAMENT LE SE NA PAPIRJU.

Tam vlada železna pest diktatorja Mussolinija in njegovih podreptnikov.

Kdor v Italiji ne kriči "živijo Mussolini," jih dobi s palico. Fašistovski veličanstvo se je zavarovalo s paragrafi, kot je bilo to navada v caristični Rusiji za carja ali pa v dobi avtokracije v Evropi. Kdor razžali fašistovski veličanstvo, bo moral sedeti trideset mesecev v ječi. Dve leti in pol bo sedel oni, ki se drzne povedati v Italiji Mussoliniju, kdo je in kaj je. Kdor bo kritiziral njega in fašistovsko diktaturo zunaj Italije, in če je italijanski podanik, ne bo ostal brez kazni. Zaplenili mu bodo vse njegovo premoženje, kadar se vrne v Italijo, bo pa moral delati še drugo pokoro.

Svojo železno pest je dal Mussolini občutiti poslanecem, ki ne odobravajo njegovih činov. Komunist Maffi je dejal v parlamentarni zbornici, da govori in manifestacije in te deumi, proslavljajoči ministrskega predsednika Mussolinija ne izražajo mišljenja delavskih mas.

Dosti je bilo. Vstal je Farinacci in okrog njega se je zbralo še nekaj drugih fašistov. Bil je pač prevelik strahopetec, da bi šel sam k Maffiju. Ko je Farinacci, gl. tajnik fašistovske stranke in pokorni sluga Mussolinija, videl, da ima čedno četico fašistov zbranih okoli sebe, se je podal k Maffiju in ga udaril s pestjo po obrazu. Nato so padli drugi fašisti po njem in ga vlekli iz zbornice. Pri tem so ga seveda prav dobro osuvali. Kdor je hotel pomagati Maffiju, je dobil, kar je prejel Maffi. Na njem so izvršili posebno brutalen čin, kajti vlekli so ga za brado iz dvorane. Ko se je fašistična bestija v zbornici nasitila teh bestijalnosti, je fašistična bestija zunaj zbornice padla po žrtvah. Brutalno je pretepla vse, ki so jih fašisti pometali iz dvorane.

Opozicijske stranke bojkotirajo parlament in se ne udeležujejo sej vpricho tega barbarizma od strani fašistov. Te stranke so izdale manifest, v katerem izražajo svojo solidarnost s socialističnim poslancem Zanibonijem.

Zakaj je Mussoliniju tako zrastle greben? Mussolinijevi komisarji so izposlovali v Ameriki ugodne pogoje za odplačilo dolga, za katere pa še ni nobene garancije, da jih ne potrdi senat. Takoj nato je Morganova "kuča" izjavila, da je pri volji posoditi Italiji sto milijonov dolarjev. Razpisala je posojilo in po časnikarskih vesteh je bilo posojilo baže podpisano za štiri sto milijonov dolarjev.

Najbrž pretežna večina ameriških kapitalistov smatra sedanjo fašistično Italijo za to, kar so pred svetovno vojno smatrali zapadni kapitalisti caristično Rusijo, v kateri so videli svojega žandarja, ki pride pomagat, ako bi francoski in britski delavci potom parlamentarnega boja prišli do moči, da se uvede diktatura po vzorcu v Italiji in zatre vsako delavsko gibanje. Taki proračuni so napačni. Sedanja Francija in Velika Britanija se ne da primerjati s Francijo in Veliko Britanijo pred izbruhom svetovne vojne. Tudi sedanja Italija se ne da primerjati s caristično Rusijo pred svetovno vojno. Res je v Italiji diktatura, a ne bo ljudski želji. Ako pojde Italija "miriti" v Francijo in Veliko Britanijo, bo morala oborožiti ljudstvo. Kaj se pa v takem slučaju zgodi, ako ljudstvo pride zopet do orožja, pa ne bo kaj takega, kar bo Mussoliniju in njegovim podprednikom všeč, še manj pa kapitalistom.

Kako močna je opozicija v Italiji proti fašizmu, govori dejstvo, da imajo opozicijske stranke kljub fašističnemu potvarjanju volilne pravice in fašističnemu terorju več ko sto poslancev. To dejstvo priča, da bi opozicijske stranke imele večino v italijanskem parlamentu, ako bi volilna pravica ne bila tako omejena in obtežena, da služi fašizmu. Fašistična stranka bi ostala v veliki manjšini. Iz tega se da sklepati, da je ogromna večina italijanskega ljudstva proti fašizmu in da bo fašizem pokopan v trenutku, ko se da ljudstvu orožje v roke.

Upi in nade, ki jih goje kapitalisti glede fašizma v Italiji so napačni in goljufivi, kakor so bili glede caristične Rusije. Nobena diktatura se ne more vzdržati. Najmanj se pa lahko vzdrži tam kjer je bilo ljudstvo skozi desetletja in desetja proti diktaturi in absolutizmu.

JAVNA GOVORNICA

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev "Prosvete".

Detroit, Mich. — Ker sem že precej časa v Detroitu, imel sem priložnost, da zasledim splošen položaj tukaj naseljenih Slovencev z ekonomskega stališča. Pred petimi leti je bilo mogoče le kakih 10—15 družin, ki so imele svoja posvetila, akoravno je bilo precej lepo število Slovencev tukaj. Takrat je tudi bilo večje gibanje v organizacijah, ker je bilo več časa. Ker smo na poti evolucije, se spreminjajo časi in običaji. Tudi Slovenci nismo zaostali. Kakor izgleda, poprijeli smo se tudi mi gospodarskega dela, začeli kupovati hiše in lote ter automobile. Danes se lahko rečemo, da imamo v Detroitu lastnikov hiš 100 in mogoče več. Tudi lepo število je kupilo lote. Postali smo bolj gospodarski in ekonomski nego politični. Marsikdo se vpraša, zakaj ni življenja in napredka v organizacijah. Tudi imamo nekaj trgovcev v različnih trgovinah, ali naši Slovenci jako malo upoštevamo geslo "svoji k svojim". Ta beseda ni na mestu pri našem narodu. Vzroka ne morem tukaj navesti. Ne vem, ali je nevedljivost do izboljšanja položaja svojega rojaka ali mogoče mislijo, da naš slovenski narod ni vreden ali zmožen postati trgovec, nego da mora biti večer suženj današnje sistema. Ako bomo vedno tako fanatični, se naš narod ne bo nikdar povzdignil na stališče drugih narodov. Poglejmo poljski, češki ali italijanski in sploh vse druge narodnosti, ki imajo lepo število trgovcev in vpliv v mestni upravi ter so poznani, da so narod, naseljen v Detroitu. Marsikdo si bo mislil ali tudi mogoče rekel, sam je v biznisu, pa vodo na svoj mlin napeljuje. Tudi to vzamem na svojo odgovornost. Jaz le hočem opisati v splošnosti, ker imam le dober namen od naroda, kateri je podjarmljen in zaničevan od večjih narodov, ki so se povzdignili na višjo stopnjo na račun malih narodov. Moj princip je enakost in za povzdig našega naroda. Vidim zmožnosti naših rojakov ali vidim tudi bojazljivost na njih. Ali ako stvar resno pretehtamo, ta bojazljivost je na mestu. Napisi hočem zakaj.

Vsak od nas, ki smo se podali na pot, zapustili našo domovino, katere nam je pri srcu in kjer nam je zibelka tekla, ni šel v tujino z veseljem. Sli smo le v nadi, da si izboljšamo položaj. Prisiljeni smo bili to storiti zaradi bede, ki nas je pritiskala k tlom. Prišli smo v obljubljeni Kolumbovo deželo. Prestali smo tudi več kriz zaposleni po tovarnah. Zasluge je bil bolj pičel za vsakega. Nekateri so bili toliko bolj srečni, da so si par dolarjev prirahnil od svojega zasluga. Vzele so mogoče po 10 let ali več. Vsak se naveliča garati v tovarnah. Marsikdo bi se podal v trgovino, ako bi bil siguran, da ga bo njegov lastni rojak podpiral, da bo njegov odjemalec za robo, ker se dobro poznamo in vemo naše lastnosti, da nismo složni in da nimamo srca do svojega lastnega rojaka. Tukaj je tista bojazljivost, da se naši rojaki ne upajo podati v trgovino, ker se bojijo, da zgubijo težko zaslužen in prisrčan denar. In potem je našim ljudem še v začetku, ako se slučajno pripeti nesreča rojaku, da izgubi ves težko zaslužen denar. To so velike napake našega naroda. Upanje imam, da mogoče pridemo do spoznanja, da nismo na mestu, sprevideli bomo, da bomo morali enkrat drugače začeti, ako hočemo, da bomo rekli, da smo narod, smo prisiljeni si podati roke in skupaj drug drugemu pomagati gmotno in moralno. Resnica je, da smo majhni. Ali zavoljo tega bi morali toliko bolj skupno delovati in drug drugemu pomagati. Imeli smo med nami tudi osebe, katere je drugi narod čislal; mi smo jih prezrli. Po njih smrti smo šele videli njih dobra dela, kateri so postali žrtve radi naših gluhih ušes in slepih oči. Naš narod poje slavo svojim pisateljem in umetnikom po smrti. Ali niso to napake, katere ne moremo nikdar zbrisati s čel?

Vprašal sem se marsikoga, zakaj preziraš narod? Ali odgovor sem dobil, ne jaz narod, ali narod je mene prezrl.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

Detroit, Mich. — Ker sem že precej časa v Detroitu, imel sem priložnost, da zasledim splošen položaj tukaj naseljenih Slovencev z ekonomskega stališča. Pred petimi leti je bilo mogoče le kakih 10—15 družin, ki so imele svoja posvetila, akoravno je bilo precej lepo število Slovencev tukaj. Takrat je tudi bilo večje gibanje v organizacijah, ker je bilo več časa. Ker smo na poti evolucije, se spreminjajo časi in običaji. Tudi Slovenci nismo zaostali. Kakor izgleda, poprijeli smo se tudi mi gospodarskega dela, začeli kupovati hiše in lote ter automobile. Danes se lahko rečemo, da imamo v Detroitu lastnikov hiš 100 in mogoče več. Tudi lepo število je kupilo lote. Postali smo bolj gospodarski in ekonomski nego politični. Marsikdo se vpraša, zakaj ni življenja in napredka v organizacijah. Tudi imamo nekaj trgovcev v različnih trgovinah, ali naši Slovenci jako malo upoštevamo geslo "svoji k svojim". Ta beseda ni na mestu pri našem narodu. Vzroka ne morem tukaj navesti. Ne vem, ali je nevedljivost do izboljšanja položaja svojega rojaka ali mogoče mislijo, da naš slovenski narod ni vreden ali zmožen postati trgovec, nego da mora biti večer suženj današnje sistema. Ako bomo vedno tako fanatični, se naš narod ne bo nikdar povzdignil na stališče drugih narodov. Poglejmo poljski, češki ali italijanski in sploh vse druge narodnosti, ki imajo lepo število trgovcev in vpliv v mestni upravi ter so poznani, da so narod, naseljen v Detroitu. Marsikdo si bo mislil ali tudi mogoče rekel, sam je v biznisu, pa vodo na svoj mlin napeljuje. Tudi to vzamem na svojo odgovornost. Jaz le hočem opisati v splošnosti, ker imam le dober namen od naroda, kateri je podjarmljen in zaničevan od večjih narodov, ki so se povzdignili na višjo stopnjo na račun malih narodov. Moj princip je enakost in za povzdig našega naroda. Vidim zmožnosti naših rojakov ali vidim tudi bojazljivost na njih. Ali ako stvar resno pretehtamo, ta bojazljivost je na mestu. Napisi hočem zakaj.

Vsak od nas, ki smo se podali na pot, zapustili našo domovino, katere nam je pri srcu in kjer nam je zibelka tekla, ni šel v tujino z veseljem. Sli smo le v nadi, da si izboljšamo položaj. Prisiljeni smo bili to storiti zaradi bede, ki nas je pritiskala k tlom. Prišli smo v obljubljeni Kolumbovo deželo. Prestali smo tudi več kriz zaposleni po tovarnah. Zasluge je bil bolj pičel za vsakega. Nekateri so bili toliko bolj srečni, da so si par dolarjev prirahnil od svojega zasluga. Vzele so mogoče po 10 let ali več. Vsak se naveliča garati v tovarnah. Marsikdo bi se podal v trgovino, ako bi bil siguran, da ga bo njegov lastni rojak podpiral, da bo njegov odjemalec za robo, ker se dobro poznamo in vemo naše lastnosti, da nismo složni in da nimamo srca do svojega lastnega rojaka. Tukaj je tista bojazljivost, da se naši rojaki ne upajo podati v trgovino, ker se bojijo, da zgubijo težko zaslužen in prisrčan denar. In potem je našim ljudem še v začetku, ako se slučajno pripeti nesreča rojaku, da izgubi ves težko zaslužen denar. To so velike napake našega naroda. Upanje imam, da mogoče pridemo do spoznanja, da nismo na mestu, sprevideli bomo, da bomo morali enkrat drugače začeti, ako hočemo, da bomo rekli, da smo narod, smo prisiljeni si podati roke in skupaj drug drugemu pomagati gmotno in moralno. Resnica je, da smo majhni. Ali zavoljo tega bi morali toliko bolj skupno delovati in drug drugemu pomagati. Imeli smo med nami tudi osebe, katere je drugi narod čislal; mi smo jih prezrli. Po njih smrti smo šele videli njih dobra dela, kateri so postali žrtve radi naših gluhih ušes in slepih oči. Naš narod poje slavo svojim pisateljem in umetnikom po smrti. Ali niso to napake, katere ne moremo nikdar zbrisati s čel?

Vprašal sem se marsikoga, zakaj preziraš narod? Ali odgovor sem dobil, ne jaz narod, ali narod je mene prezrl.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

Vsak od nas, ki smo se podali na pot, zapustili našo domovino, katere nam je pri srcu in kjer nam je zibelka tekla, ni šel v tujino z veseljem. Sli smo le v nadi, da si izboljšamo položaj. Prisiljeni smo bili to storiti zaradi bede, ki nas je pritiskala k tlom. Prišli smo v obljubljeni Kolumbovo deželo. Prestali smo tudi več kriz zaposleni po tovarnah. Zasluge je bil bolj pičel za vsakega. Nekateri so bili toliko bolj srečni, da so si par dolarjev prirahnil od svojega zasluga. Vzele so mogoče po 10 let ali več. Vsak se naveliča garati v tovarnah. Marsikdo bi se podal v trgovino, ako bi bil siguran, da ga bo njegov lastni rojak podpiral, da bo njegov odjemalec za robo, ker se dobro poznamo in vemo naše lastnosti, da nismo složni in da nimamo srca do svojega lastnega rojaka. Tukaj je tista bojazljivost, da se naši rojaki ne upajo podati v trgovino, ker se bojijo, da zgubijo težko zaslužen in prisrčan denar. In potem je našim ljudem še v začetku, ako se slučajno pripeti nesreča rojaku, da izgubi ves težko zaslužen denar. To so velike napake našega naroda. Upanje imam, da mogoče pridemo do spoznanja, da nismo na mestu, sprevideli bomo, da bomo morali enkrat drugače začeti, ako hočemo, da bomo rekli, da smo narod, smo prisiljeni si podati roke in skupaj drug drugemu pomagati gmotno in moralno. Resnica je, da smo majhni. Ali zavoljo tega bi morali toliko bolj skupno delovati in drug drugemu pomagati. Imeli smo med nami tudi osebe, katere je drugi narod čislal; mi smo jih prezrli. Po njih smrti smo šele videli njih dobra dela, kateri so postali žrtve radi naših gluhih ušes in slepih oči. Naš narod poje slavo svojim pisateljem in umetnikom po smrti. Ali niso to napake, katere ne moremo nikdar zbrisati s čel?

Vprašal sem se marsikoga, zakaj preziraš narod? Ali odgovor sem dobil, ne jaz narod, ali narod je mene prezrl.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

V Detroitu je velika želja za slovenski dom in vidimo tudi, da je velika potreba. Kako stvar funkcionira in kakšen uspeh je s tem, tega ne bom pisal. Ako bi hotel stvar opisati po pravici, in uspeh, kakšen je in kako bo v bodoče, bi lahko napisal nekaj pol papirja. Ali domislil sem se besed, katere je dr. Kern povedal na banketu na proslavi 15-letnice društva Z. D. S. 121. Dr. Kern je rekel: Manj če boste pisali o domu po časopisju, boljji uspeh boste imeli. Zato se bom držal teh besed ter se bom prepričal, koliko resnice je na tem. Torej apeliram tudi na druge dopisovalce, da to upoštevate. Upanje imam, da bo imela stvar uspeh, akoravno so velike zapreke.

ZARKOMET

Malo pameti iz Pariza. Pariški kardinal Dubois je dejal, kot poročajo, da čednost ženske se ne meri po njenih lasih. Kardinal odobrava kratke lase in pravi, da kratka krila spadajo med umetnost, in to je, kar Bog ljubi. Kardinal Dubois govori kot pameten človek. Ženska, ki si odreže lase, ima dolgo pamet—tako dolgo, da jo tudi naš Trunk lahko otiplje.

Kaj boste pa delali pri praznem koritu?

Čenjeni K. T. B.! Ker večkrat čitam o koritih in koritarjih, me je prišla želja, da bi tudi jaz šel h koritu. Prosim te, K. T. B., kadar bo kakšno korito prazno, priporoči me za kandidata. — Peter Slabe, West Allis, Wis.

Opico je treba udariti po repu.

Mr. Mike Cegare, slavni urednik slavnega glasila slavnih kranjske jednote, je imel zadnje dni neke "spile". In tako je močic govoril: "Ako enemu naših naprednih rečete afna, vas udari po nosu. Zlomki pravijo, da so iz afne, pa nočejo biti afne". Kadar bo Mike na prihodnji maškaraadi zopet tako govoril, naj mu mr. Pike, ki je vedno zraven in cmoklja banane, ko Mike "spika", reče: "Mike, obrni se, obrni, saj si bil soldat!" In ko se Mike obrne, naj mu mr. Pike krepko pokaže, kje je "kunštna" opica izgubila rep. In če Mike še ne bo zdrav, naj mu dene malo soli na rep. — That'll cure him.

Černe je "somebody" med slepci.

Čenjeni K. T. B.! Naznanjam ti, da "gaspudu" Černetu pohaja sapa odkar je tukajšnje društvo brezverske jednote in ver nih članov dalo javni poziv in obljubilo \$100 nagrade. Nekateri celo pravijo, da bodo "gaspud" same jeze prodali svoj avto in zraven še slahnto kapljico iz "kvedra" ter skupiček poslali slepcem domu v Ljubljano. To je zato, ker je tukaj mnogo manj slepcev kot so prvotno mislili "gaspud". Černe. — Peter Zindra, Sheboygan, Wis.

Vesti iz Mussolinije.

Dnevna vest: Fašisti so pometali komuniste iz zbornice.

Kaj pa komunisti delajo v fašistovski zbornici?

Na prihodnji konvenciji odpade tudi odškodnina za operacije na jeziki!

Dragi Zarkomet! Posveti k našim Mihiatom na Buhl, Minn. Nikakor jim ne gre v glavo, da je točka o operacijah na "tonsilih" propadla. Zdaj so "tonsili" še zeleni, toda bati se je, da do zore vsak čas, kadar pride zima — in potem jih bo treba trgati na lastne stroške. Ali ni to vrag? — Čitateljica Zarkometa, Buhl, Minn.

Trunk piše zgodovino Rusije.

Zgodovinar Trunk piše debelo knjigo o sovjetski Rusiji. Naslov knjige bo "Čifutaki uševci". V sedmih poglavjih razplete črva čifutakim Rusom in ko jih vse razmesari, bo v oamem razmetel mrljice in iskal ruske Slovence. Navsezadnje bo Trunk še res velik.

Duhovni vodja je nekaj zaduhal.

Dragi Zarkomet! G. Oman, ki pase svoje kozličke v Newburgu, pravi v katoliškem glasilu, kako ga člani S. N. P. J. vprašujejo kaj bo zdaj z njimi, ko je S. N. P. J. postala "brezverska". Daje piše, da si je S. N. P. J. podpisala lastno smrtno obodbo in pogin. Oman in pogrebnik sta morda že naredila načrt za pogreb in pobasanje dveh milijonov dolarjev. Meni se pa zdi, da bosta Oman in pogrebnik prej pokopana kakor S. N. P. J. Ker jima želimo dolgo življenje, jima svetujem, naj si ne ubijata glave in duše z brigami glede S. N. P. J. — Rdeči trn iz Collinwooda. K. T. B.

Trockij ni dobil službe.

Moskva, 23. nov. — Centralni izvrševalni odbor je poveril službo novega komisarja zunanje in notranje trgovine G. Maksimiljnoviču. Prijatelj Trockija so upali, da ta važna služba pripade njemu, pa so se zmotili.

Katoliška simfona

(Poglavje iz knjige "The Popes (and their Church)".)

Spisal Joseph McCabe, bivši frančiškan in profesor v semenišču.

(Dalje.)

Ljudje, ki niso bili krščeni v katoliški cerkvi, tudi niso varni. Jezuit de Luca in Leon XIII. nista niti njih izpustila izpred oči. "Neverniki" (v katoliški cerkvi), ki žive pod katoliškim monarhom (Vatikan upa, da tak monarh pride nekega dne v Angliji in Združenih državah) "se imajo prisiliti k veri, če je le mogoče, da ne bodo ovirali vere in delali javnega pohujšanja z blasfemičnim življenjem". Čim so torej enkrat krščeni, pridejo v meje zakona proti heretikom. Heretike pa cerkev ne le lahko, temveč mora usmrtiti.

"Hudoben svet" pa je poskrbel, da cerkev ne more izvrševati svojih divjaških postav. Jas-

no pa je, če bi cerkev kdaj dobila v angleško govorečih deželah tisto moč, kakršno je imela enkrat, da bi nedvomno uveljavila svoje zakone. Danes je to nemogoče — in vsekakor ne bo nikdar več — zato pa duhovščina uporablja vsa mogoča sredstva. Ako ne morejo spraviti a sveta "garjeve ovce", tedaj je treba narediti ovce tako "garjeve", da bo zdrava čreda bežala daleč proč od nje. Ovce je treba pobarvati črno. V moji avtobiografiji "Dvanajst let v samostanu" sem povedal kaj so moji bivši duhovniški kolegi hoteli narediti z menoj. In še danes delajo na vse načine proti meni — še jim nisem dovolj "garjev". Delajo na prižnici, pri sveči, v knjigi, listih in celo a starodavnimi obredi. Ko sem silekal frančiškansko kuto in duhovniško suknjo, sem zapadel "veliki komunikaciji" (brez kake posebne obsodbe). Pred par sto leti je to še bila strašna stvar. Izobčena se je moral vsak kristjan izogniti kakor najbolj kužnega človeka. Ampak danes

— ko je svet postal "hudoben" — je ta silkoviti obred, kakor "Index", izgubil vsako veljavo in moč. Jas nisem izgubil niti pet minut spanja radi tega. Kjer so katoličani močni in jim gre vlada na roko, ne pozna njihova organizacija nobenih mej. To se je pokazalo v Franciji. Konflikt med cerkvijo in francosko vlado leta 1900. je prišel radi političnih intrig cerkve, zlasti pa redovništva. Jezuiti in dominikanci so si prisvojili tako oblast v Franciji, da so bile brez malega vse šole v njihovih rokah. Armada je bila polna katoliških oficirjev. Šele, ko je zasmerdelo po monarhistično-katoliški zaroti, se je Francija zdramila in za vselej izgnala menihe ter se ločila od cerkve. Na Angliškem, kjer je katoliška organizacija še slaba, je malo prilik za intrige. Kljub temu je cerkev neumorno na delu. Visoki katoliški uradniki imajo nalogo, sprejemati le katoličane — zlasti nove izpreobrnjenice — v službe in katoliški lordi skrbijo, da je angleška vlada zelo uljud-

na z Vatikanom. V angliških domovih sem našel več intrig za nameščevanje katoličkov v javne službe; to je bilo zlasti v Novi Zelandiji, ko je imela katoliškega premijerja. V Združenih državah je ta faza aktivnosti tako razvpita, da mi ni vredno ponavljati. Komaj pred nekaj meseci mi je povedal v Chicagu, drugem ameriškem mestu, bivši duhovnik, da je šel na sodišče. Imel je dobro obtožnico radi častikraje, toda katoliški sodnik ni hotel sprejeti tožbe. Listi, ki se še upajo poročati resnico, imajo pogosta poročila o takih slučajih. Justica je ponovno in ponovno potlačena, uradi so korumpirani in volitve so mnogokrat pod katoliškim vplivom. Duhovni nastopa-ja v javnosti z apeli za svoje pravice kot manjšina, sklicujoč se na trdnost svojega ameriškega državljanstva, dočim imajo v svojih privatnih knjižnicah knjige kot je ona, katero je spisal jezuit de Luca in ki uči, da kjer ima katoliška cerkev oblast, ne sme imeti protikatoliška manjšina nobenih pravic, druge cerkvene občine ne smejo eksitirati, protikatoliška književnost ne sme obstojati in heretiki morajo biti kaznovani s smrtno kaznijo!

Na ta način se drži katoliško laičstvo ne le v posebni mrki atmosferi, pač pa je aktivno v gibanju za razširjanje cerkve. S tem sem opisal atmosfero, v kakršni je mogoče obdržati ljudi, da verjamejo vse naštet o tročarije. Zdaj bom pa nekoliko razpravljal o karakterju duhovništva, ki ustvarja to atmosfero. Sistem vzgajanja redovnih duhovnikov sem opisal v knjigi "Dvanajst let v samostanu". (Prevod te knjige objavimo ob priliki. Op. ured. Prosveta.) S sekularno ali posvetno duhovščino ni dosti boljše. Rekrute iščejo v zgodnji mladosti in navadno v manj izobraženih slojih. Pišem namreč o razmerah v Angliji, v Londonu, kjer sem sam doživel izkušnje. Še danes se spominjam kdo so bili moji sošolci in poznejši dijaki, katere sem sam učil v semenišču. Polovica je bila sinov revnih irskih kmetov in malih trgovcev, večina ostalih pa sinov revnih irskih delavcev. Z malimi izjemami smo bili sami Irci. Trije dijaki, ki so bili iz boljše hiše, niso dovršili šole. Nam profesorjem je bila dana naloga, da naj posebno skrbno pazimo na dobre katoliške dečke revnih staršev, ker so "najbolj-ši material". Navzlic vsem ugodnostim, ki so jih imeli, je bil "material" malo prida. Njihove intelektualne sposobnosti so bile na sramotno nizki stopinji. Če bi šli v "svet", bi malo med njimi zaslužilo 150 sterlingskih funtov na leto.

(Dalje.)

IZ PRIMORJA

Velike poplave na Goriškem. Gorica, 10. nov. — Zaradi neprestapega deževja poslednjih dni so reke na Goriškem silno narastle. Nekatere med njimi so prekoračile svoje bregove ter poplavlje sosednja polja in tudi naselbine. Idrija je že v nedeljo povzročila Idrijskemu prebivalstvu veliko skrb, kajti okrog 11. dopoldne je preplavila spodnji del mesta ter za nekaj časa onemogočila sleherni promet. Na arečo pa je začela voda danes popoldne pojemat in je bil zopet vzpostavljen promet po idrijskih ulicah. Istotako je prekoračila bregove Vipavščice. Vipavski trg je ves pod vodo. Da se omogoči pešcem prehod po trgu, so zgradili majhne mostove iz desk in kamnja. Tudi srednja in spodnja vipavska dolina je ogrožena. Bregovi Vipavščice zadržujejo naraslo vodo, ki pa na nekaterih krajih že tudi prekoračila bregove. Soča je v Gradiški odnesla 40 m lesene mosta, ki vodi iz trga na postajo in je zveza Gradiške z železniško postajo zopet prekinjena. Tržaška policija išče napadalce na "Edinost". — Trst, 9. nov. Policija je pričela marljivo zasledovati elemente, ki so napadli in demolirali tiskarno in uredništvo "Edinosti". Višji policijski komisar je izjavil ugledni osebi, da bodo vsi napadalci aretirani in izročeni sodišču v svrhu nadaljnjega postopanja. Od danes zjutraj stražijo "Edinost" trije

oročniki "Edinost" od zvečer pa pet za silo in haja ter je njena deljaka številka izšla na 2 straneh. Poleg uredništva in uprave "Edinosti" sta bili opustošeni tudi uredništvi "jednikov" "Istarske Riječi" in "Novic", ki se nahajata v poslopju tiskarne "Edinosti". Falešiti pretrgali državno telefonsko žico med Postojno in našimi postajami. Med jugoslovanskimi železniškimi postajami in postajo Postojna obstoja državna telefonska žica, ki je potrebna za medsebojne razgovore za ureditev prometa. Kakor znano, imamo mi v Postojni tudi svojo železniško ekspozituro. Po tržaških demonstracijah so fašistovski železničarji vključili v žico kontrolni telefon in kontrolirali vse državne razgovore med našimi železniškimi postajami in ekspozituro naših železničarjev v Postojni. Ko so se kontrole naveličali, so žico enostavno pretrgali in navzlic urgencam z naše strani telefonska zveza na italijanski strani še vedno ni vzpostavljena. Odmevi strašnega požara na Kanakem. Strašen požar na Kalu pri Grahovem je uničil imetje (hiše in gospodarska poslopja, krmno, glamo, obleko in živino) šestim posestnikom: Jožetu Kemperletu, Luki Zefranu, Francu Bizjaku, Ani Kikelj, Francu Torkarju in Boštjanu Pajntarju. Vsi pogoreli skupaj imajo nad 300 tisoč lir škode, zavarovani pa so bili jedva na 36 tisoč. Sedaj so torej popolnoma na beraški palici.

Arrestita zaradi sežiga italijanske zastave v Zagrebu. Zagrebška policija je radi sežiga italijanskih zastav v Zagrebu o priliki demonstracij dne 8. novembra aretirala dosedaj osem oseb. Arretirani dijaki so pričeli z gladovno stavko. RAD BI IZVEDEL. za naslov Franka Morlet, želim si z njim dopisovati, rojake Slovence in Hrvate prosim če kdo ve za njega naj mi to javi, ali naj se sam prijavi meni na naslov: Frank Stephanic, 2837 Seneca Ave., Lorain, Ohio. (Adv.) ISČE SE ROJAK John Bukovec, kateri je odesa meseca junija t. l. od tukaj v Crested Butte, Colo. in od tam pa neznano kam. Prosim cenjene rojake ako je kateremu znano kje se nahaja, da mi to sporoči, če bo pa sam ta oglas čital, naj se javi najkasneje v teku 14 dni na naslov: John Martinčić, P. O. Box 81, Rockvale, Colo. (Adv.) DA SKUHAŠ DOBRO PIVO, PIŠI PO NAŠE PRODUKTE. Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas kuhani vedno le najboljši in najcenejši. Grocerijam, sladničarjem in v prodajalne železnice damo primeren popust pri večjih naročilih. Pišite po informacijah na: FRANK OGLAR, 6461 Superior Avenue, Cleveland, O.

TEHTNICA

Juž Kozak

(Dalje.)

Tik pred svojo hišo je že stal, pa stopi oni nazaj, ga pogleda toplo in trdo: "Fant, tebe sem imel rad! Zbogom!" In tisti trenutek je vedel Bradja, da se s smrtjo tega človeka prične ono, kar prihaja. "Kako si bled?" Zena je kar odstopila. "Vrag vedi, kaj mi je. Morda malo prenapet." "V tvojih očeh so solze, mož. Kaj se je zgodilo?" "Zena! Človeka sem ljubil vse svoje življenje zavoljo tistih lepih, ponosnih oči. Edine zveri, ki bi se morda nikoli ne sovražile, kajti veruj mi, ne zgodi se zlepa, da bi imel človek prijatelja na svetu. Preslaboten je človek. Toda, če se za vselej razaloviš a človekom, ki si ga ljubil in-se ga ogibal, da ne skleneš prijateljstva z njim, kar bi mu vzelo vso njegovo ceno in bi ga zastrupilo, ti je tako hudo, kakor da ti je umrl lasten otrok."

"Mož, nekaj se dogaja a teboj." "Beži, beži, ampak povej mi, ali meniš, da bo videl naprej, kadar pride ono." "Bo!" — Prijel jo je za roko, k oknu sta stopila. Črn baldahin, z zlatom tkan, je visel nad zemljo. "Poglej žena, ali ni čudno, da je tema gori tako skrivnostno in veličastno življenje, kakor nobena uganka na zemlji. Za vse najdeš tam odgovor in vendar slutiti, da se čudovite stvari obetajo človeštvu, kadar se mu približa od zgoraj, česar še ni zrl, ne slutilo človeško srce?" "Milan, zato nas vabi noč k pokoju, da ne gledamo, česar nam ni dano videti. Le v solnčno nebo so uprte naše oči, kajti pekoča svetloba nas ne vabi v svoje brezdanje globine, v njej izgorimo."

"Zena, ti bi izmirila hudobne anđele z njihovim bogom." "Pa te zadnje čase nekam drugam vleče srce." Skrila je glavo na njegovih prsih, da sliši utrip srca. Ni lagalo, dobro je čula, da vse drugače bije kakor v urah, ko je ležala njegova edinica v naročju. Planila je od okna na sofo, tiho je zaplakalo srce, le nalahno so se drnila ramena. Bradja je obstal pri oknu in prvič je občutil, da je storil nekomu krivico. "Kdo je tisti?" ga je spreletelo. "Morda samemu sebi. Morda, morda?"

Potrkal je nekdo in ona je odhitela iz sobe. Široka pleča med vrati so razodevala Skrinjarja. Mirno sta bi sedla nasproti, pod širokim čelom so mežikale dobrohotne oči, le v kotlikih zenice je spala pretkana, lokava misel, ki je vselej računala že na prvi pogled. Oči, ki nikdar ne izgreše cene. Kar v suknji se je zavall na ponudeni stol, z roko jo je pregnil čez kolena in Bradja je občutil vso pomembnost širokega oprsa in tilnika, ki nosi nikdar počivajočo glavo.

"Nekaj bi vam rad povedal, gospod inženir," malo je zahrkal, da se oddahne od neprestanega snovanja. Mile oči bi ga najraje objele že davno kot svojega brata. "Vaša reč mi uga-ja. Skleniva pogodbo. Pridite k meni."

"Kako, saj prodajate! Danes se izvrši, sem čul."

"Ste čuli? No, malo drugačna je stvar. Prepustil sem mu svojo tovarno za prav čedno najemnino." Roke so se nalahno božale. "Sam imam nekaj drugega v mislih, pa sem se vas spomnil."

"Ta človek," je premislil Bradja, "nosi vse na dlani. Nobenih krivulj ne pozna. Kar bi povedal, je že preveč. Asa ne vtika v žep, poleg njega leži. Le tega ne pove, česar še sam ne ve, kar mu raste pod roko."

"Kaj mislite?" "Ne morem, ostanem tu. Navezan sem."

"Sem mislil, da bi bilo bolje za vas. Tukaj se bo nekdo zadavil. Pravočasno bi se rešili."

se ta človek zavall na koga, bo zmečkan pod njim, je dodal v mislih.

"Grete nocoj v tovarno?"

"Obljubil sem."

"Tudi jaz, morda bi me spremili; pozno je že, gotovo so že vsi zbrani."

"Tudi vi?"

"I seveda. Saj smo prijatelji zdaj. Prav lepo smo se pobotali. — Še večkrat vas obiščem." Odkritosrčen smeh ni razodeval zle misli, le zgornja ustnica se ni vselej združila a spodnjo.

Skoro zgovoren je postal: "Koliko delate, odkar stojte novi stroji?"

"Popoldne osem, ponoči osem ur."

"Hm, malo preveč za ta čas; preveč navijate." Vstala sta. Med potjo ga je ustavil: "Slišite, zakaj ste zaprli tole pot ljudem; saj je starodavna bližnjica; to jih jezi."

"Ne vem," je skomizgnil Bradja. Kar niti njemu ni prišlo nikdar na misel, je spregledala ta ogromna kepa, ki je sopihala poleg njega, v kateri se je vse spreminjalo v račun.

Pri vходу je zadrega vstopila pred njima, nekateri so celo povesili glavo. Dostojanstveno mirno je stopal pred njimi Skrinjar, z lahkim nameškom na desno in levo, marsikomu so se nasmešile le oči izpod trepalnic, drugemu je zopet mrzla roka izpovedala zaničevanje in preziranje. Pozdravil se je z Zakljem zviška, kakor da je on priredil to večerjo.

Vsak njegov korak so spremljali Brajdini pogledi, ki je ostal pri vratih, da se razgleda. V čudnih haljah so stregla dekleta, mirno čakajoča vsaka na svojem mestu. Še natančnejši pogled je razodeval, da imajo nocoj vso nočno službo rajše tukaj, kot tam spodaj v tovarni. Z ostrim pogledom je premeril zbrane prijatelje. Veliko jih je stalo v krogu pri mizi, vsi so pazno sledili Zakljevim kretnjam, dirnenji, da ga ne morejo vsak hip braniti a svojimi prsi, ki bi jih sprostil pred njim kakor ščite. Za lizune so jih izdajale njih nemirne oči, jezik je iz oči v oči mrtvouden, za hrbtom pa oživi in se levi po kačje. Zadaj in spredaj bi moral imeti oči, da jim pregleda v drobovje. Kdor bi hotel zastrupiti mirno ozračje pokojnih ljudi, bi razpahal jato teh lubadarjev, pa bodo prevrtali, nagodali najponosnejše smreke, najtrdnjše hraste, bolezen se ne bo več ločila od kali, celi gozdi bodo padli pod odrešilnimi sekirami. Z gausom v svojem arcu je gledal Bradja, kako zapovedujoče sabbila med njimi Priba, njih poglavar in zakonodavec. Plešasta glava se je zibala kakor stožec sladkorja z vso sladkostjo, s katero se mora premikati pred njimi, da ga ne opikajo ostru žela. S strdjo jih krote, da sikajo tem jedkejši strup. — Nadelež od njih so stali hlapi. Spodobni možje, od večnega dela le enkrat v letu v fraku in glace. Pot jim še sedaj lije po skrbipolnih brazdah čela; povešeni brki se šopirijo nocoj kakor krajci za klobukom. Zanje je nastavljeno vedro in vol zaklan, da ne opešajo, kajti vse leto begajo nemirno in hlastno, prekoriščno skrbje za človeško družbo, da neločljivo podvežejo temelje. Kakor beže enodnevne ličinke pred svojo smrtjo, tako se nosijo naduteži, pa bodisi, da razkazujejo na dlani ščemečo zunanost, ali skrivajo svojo tajinstveno notranjost. Komaj ga je ujel tam med sodrgo, modrijana, polnega težkih misli, racajočega od stola do stola, že mu ga je zamenjal pogled s praeim človekom visokega čela, sokoljih oči, oponašavca vsega dobrega in slabega na svetu. Baš se je mlošno priklonil človeku, plešoč metli podobnemu, vselej skrbno oviti a pentiljami, ter ga po očetovsko poučeval. Sunkoma sta se ločila, kakor bi zrcalo ne preneslo zrcala; smetarja, ki menita, da so le ameti njivam koristne.

"Oho, naš slavijenec!" je prekinil Zakljev glas njegovo opazovanje in oči vseh lizunov, smetarjev, nadutežev in hlapev so tisti trenutek vzkliknile z gospodarjevim tudi svoj pozdrav. Na svojo levico ga je posadil, na desnici je že sedel Skrinjar v pogovoru z ostrim, mirnim človekom, o katerem je že slišal praviti, da je voditelj mogočne stranke. Tam daleč na drugem koncu pa je sedel čudni asket, do vrata zadržan, a pomilovalnim prezirnom motreč jed in pijačo, kakor bi izza mize strlel ostro ospičen svinčnik, ki z eno samo potezo v trenutku spremeni to pojedino v zadnjo večerjo. In Bradja se je nehote zdrnil, kajti čutil je, kako bo asket pokazal nanj z iztegnjenim kazalcem kot na Judeža, sedečega med apostoli in blagovestniki.

(Dolje prihoda.)

Tiskarna S. N. P. J.

SPREJEMA VSA V TISKARSKO OBRT SPADAJOČA DELA.

Tiska vabila za veselice in shode, vizitnice, časnike, knjige, koledarje, letake itd. v slovenskem, hrvatskem, slovaškem, češkem, nemškem, angleškem jeziku in drugih.

VODSTVO TISKARNE APELIRA NA ČLANSTVO S. N. P. J., DA TISKOVINE NAROČA V SVOJI TISKARNI.

CENE ZMERNE, UNJSKO DELO PRVE VRSTE.

VSA POJASNILA DAJE VODSTVO TISKARNE. Pišite po informacije na naslov: S. N. P. J. Printery, 2657-59 South Lawndale Avenue, Chicago, Ill.

TAM SE DOBE NA ŽELJO TUDI VSA UST-MENA POJASNILA.

IZSLA JE

Zgodovinska spominska S. N. P. J. knjiga

"AMERIŠKI SLOVENC"

Knjiga je ilustrovana z nad 200 slikami, obsega 632 strani, je krasno trdo vezana v plavih platnicah in ima zlate črke besedilo na hrbtu, ter krasen zlat znak S. N. P. J. na sprednji platnici. Sobratje in sestre S. N. P. J., ter drugi rojaki, knjiga je prvovrstno delo in na finem Star English papirju tiskana. Naročite takoj!

Cena je \$5.00

Naročnino pošljite na upravništvo Prosveta, 2657 So. Lawndale ave., Chicago, Ill.

Naročite lahko tudi ZAPISNIK 8. REDNE KONVENCIJE SNPJ., mehko vazan, cene 50c